

Utlåtande över exploatering av ett salamanderhabitat på fastigheten Boarp 2:16, Båstads kommun

Detta utlåtande görs efter besök på fastigheten Boarp 2:16 och i omgivande Norrvikens trädgårdar 28-29 april 2012. Trädgårdarna och de aktuella populationerna av större vattensalamander besöktes tillsammans med representanter från Norrvikens Trädgårdssällskap. Utlåtandet baseras också på inventeringar och utredningar av större vattensalamander i området gjorda av bland andra Stenberg och Nyström (2008) och Askling och Delbanco (2011). Tidigare fynd av större vattensalamander i området finns också registrerade på Artportalen på internet (www.artportalen.se).

Under vistelsen i området besöktes den aktuella fastigheten och flera småvatten med tidigare fynd av större vattensalamander i närområdet i Norrvikens trädgårdar. Ett stort antal individer av större vattensalamander observerades i två olika småvatten under besöket, vilket gjordes under fortplantningssäsong. I området bedöms finnas flera potentiella vattenhabitat för större vattensalamander. Flertalet av dessa är anlagda trädgårdsdammar och många av dem är idag av mindre bra kvalitet. På fastigheten Boarp 2:16 finns ett naturligt småvatten som bedöms ha varit av bra kvalitet men idag är lite för beskuggat och dessutom har fått sänkt vattennivå efter otillåten dikning i närområdet (bedömning baserad på dagens vattennivå, spår efter tidigare vattennivå och fotografier tagna av småvattnet innan dikningen).

Salamandrarernas landmiljö hittar man främst inom ca 200 m från ett fortplantningsvatten (Gustafson, 2011). Landmiljöer av hög kvalitet inom den radien bör därför inte exploateras eller förstöras på annat sätt. Runt det aktuella småvattnet finns på fastigheten och närliggande fastigheter en ädellövskog med bland annat ask, alm och bok som är av mycket hög kvalitet som landhabitat för större vattensalamander. Skogen är fuktig och innehåller relativt stor volym död ved, gott om lövförna och andra födosöks- och gömställen för arten.

Området sydost om småvattnet på Boarp 2:16 är nyligen exploaterat genom avverkning och röjning av träd och buskar. Genom dikning och dränering av området har också fuktiga ängar och våtmarker till stor del torrlagts. Efter studier av fotografier som tagits innan exploateringen och efter besök i området bedöms detta område ha varit av hög kvalitet för större vattensalamander som landhabitat. Det kan dessutom ha funnits ett par dugliga vattenhabitat i området i form av små öppna våtmarker.

Inom det redan exploaterade området planeras nu bebyggelse i form av bostäder. Storskalig bebyggelse riskerar att den större vattensalamandern och dess miljöer störs. Störning kan ske bland annat genom:

- exploatering av potentiella landhabitat i och med själva bebyggelsen,
- bebyggelsen skär av vandringsvägar mellan olika vatten- och landhabitat,
- krav på ”parkskötsel” av resterande landmiljöer, från boende och fastighetsskötare,
- tillrinning från hårdgjorda ytor ger större och snabbare fluktuation i tillrinningen och risk för föroreningar från biltrafik och liknande,
- nedskräpning,
- människor som rör sig i området, fångar salamandrar och andra djur,
- ökad förekomst av husdjur såsom katter.

Bedömning och rekommendationer

Min bedömning efter att ha tagit del av handlingar i ärendet och besökt området är att området på fastigheten Boarp 2:16 som har exploaterats och där bostäder planeras byggas innehåller eller har innehållit miljöer av hög kvalitet för större vattensalamander. Småvattnet som har påverkats negativt av dikningen har troligen nyligen varit fortplantningslokal för större vattensalamander. Större vattensalamander finns med stor sannolikhet kvar i närområdet.

Konsultfirman Callunas bedömning att metapopulationen inte tar skada av att småvattnet på Boarp 2:16 försvinner bedömer jag som märklig, bland annat då resterande vattenhabitat för arten i området är av relativt låg kvalitet och i behov av förbättrande åtgärder (Askling och Delbanco, 2011). Populationen hjälps inte av att man tar bort ett vatten där salamandrarna bevisligen finns och ersätter det med ett annat långt därifrån.

Min rekommendation är att inte tillåta den storskaliga bebyggelse som planeras på fastigheten eller i närområdet. Istället bör marken återställas så långt som möjligt för att återigen kunna utgöra landhabitat för större vattensalamander. Detta genom att tillåta att hög gräs- och örtvegetation, träd och buskar växer upp samt att död ved och andra strukturer tillförs. En ”vild trädgård” kan konstrueras och hävdas på ett sätt som är gynnsamt för större vattensalamander och andra groddjur. Det befintliga småvattnet är naturligt och kan med relativt enkla åtgärder bli ett väl fungerande vattenhabitat för större vattensalamander. För att ytterligare öka möjligheterna för artens metapopulation i Norrviken med näromgivningar att fortleva bör dessutom ett eller ett par småvatten anläggas i det mer öppna området sydost om det befintliga småvattnet, för att på så sätt utgöra alternativa vattenhabitat. Där finns sankta områden där det tidigare varit vattenspeglar och där läget med solexponering från söder och närhet till bra landmiljöer är mycket bra. Eventuella nya småvatten kan konstrueras på ett optimalt sätt för arten och ha solinstrålning från söder utan att ytterligare skog behöver huggas ner.

De kvalitetshöjande åtgärder för större vattensalamander som föreslås av Calluna i övrigt i Norrvikens trädgårdar anser jag vara positiva.

Örebro, 2012-05-03

Daniel Gustafson

Källor:

Askling, J. och Delbanco, A. 2011. *Utredning om större vattensalamander vid utbyggnad av Norrvikens trädgårdar - underlag till dispensansökan*. Calluna AB.

Gustafson, D. 2011. *Choosing the best of both worlds - the double life of the great crested newt*. Doktorsavhandling 2011:87, SLU, Skogsmästarskolan, Skinnskatteberg.

Stenberg, M. och Nyström, P. 2008. *Förutsättningar för den större vattensalamandern intill Norrvikens trädgårdar*. Ekoll HB.